

3. अङ्ग 1). SARVADARÇANAS. 78, 4. KATHĀS. 73, 309.

उपाङ्गगीत s. u. उपाङ्ग 2).

उपाङ्गललितान्नत n. Bez. einer best. Begehung am 5ten Tage in der lichten Hälfte des Âçvina Verz. d. Oxf. H. 284, b, 35. fg. — Vgl. ललितान्नत.

उपाचरित auch RV. Prāt. 10, 13. 11, 19.

उपाचार 3) RV. Prāt. 13, 12.

उपाचिकीर्षु (vom desid. von 1. कर् with उपा) adj. im Begriff stehend an Etwas zu gehen ÇAṆK. zu BṚH. ÂR. Up. 4, 3, 1.

उपाद्युतम् adv. in Akjuta's d. i. Kṛṣṇa's Nähe BṛĀg. P. 10, 60, 8.

उपातङ्ग n. nach dem Comm. so v. a. आतङ्गन TBR. 3, 7, 4, 2.

उपात्यय, अनुपात्यय HALĀJ. 4, 54.

उपादान 1) शास्त्रोपादान (so ist zu lesen) das Annehmen SĀH. D. 170, 1. Gegens. हान KAP. 1, 108. 4, 23. SARVADARÇANAS. 42, 9. das Gebrauchen, Anwenden SĀH. D. 270, 12. 631. — 3) KAP. 1, 76. 81. 115. NĪLAK. 180. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 40. SARVADARÇANAS. 34, 13. 16. नोपादानं विना घटायुत्पत्तिः 93, 10. KATHĀS. 120, 67. BṛĀg. P. 11, 24, 18. Am Ende eines adj. comp. उपादानक Schol. zu KAP. 1, 62. — 7) (Z. 12 des Artikels lies 6 st. 3) das Herbeischaffen von zur Verehrung der Gottheit erforderlichen wohlriechenden Dingen und Blumen, bildet einen der 3 Theile des Upāsana bei den Rāmānuḡa, SARVADARÇANAS. 33, 17. 19. — 8) Geschenk, Darbringung (vgl. उपदान) AK. 3, 4, 29, 225. HALĀJ. 2, 279. — 9) Titel einer buddhistischen Schrift WASSILJEV 30.

उपादानलक्षणा (उ + ल) f. eine elliptische Ausdrucksweise, bei der ein Wort auf das zu ihm hinzuzudenkende Wort selbst hinweist und seine eigene Bedeutung dabei bewahrt, SĀH. D. 14. Beispiel: श्वेतो (sc. श्वः) धावति und कुत्ताः (sc. कुत्तधारिणः) पुरुषाः) प्रविशति Schol. SARVADARÇANAS. 173, 4.

उपादिता (vom desid. von 1. दा mit उपा) f. das Verlangen anzunehmen SARVADARÇANAS. 42, 7.

उपादेय 1) पुक्तिपुक्तमुपादेयं वचनं वास्तकादपि anzunehmen, zu beherzigen Spr. 2492. Gegens. हेय KAP. 4, 23. KATHĀS. 72, 316. SARVADARÇANAS. 33, 22. 34, 2. 43, 20. उपादेयत्व n. 136, 18. अनुपादेयत्व SĀH. D. 118, 10. anzuwenden 136, 15. — 3) enthalten in: सगोपादेयकथा SĀH. D. 339.

उपाद्य (उप + दा) adj. auf den ersten folgend ÂÇV. ÇR. 5, 6, 27.

उपाधायपूर्व्य s. पूर्व्य.

1. उपाधि Z. 1 lies उपा st. उप. 1) MBH. 13, 4450 (उपाधिं शङ्कमानाः ed. Bomb.). MBH. 3, 13017 erklärt der Schol. das Wort durch लोभादि, R. 2, 111, 29 durch प्रतिनिधि. — 2) Bedingung, Voraussetzung, Postulat KAP. 1, 50. 150. fg. SARVADARÇANAS. 3, 3. fg. 103, 5. 130, 20. fg. 143, 4. TARKAS. 10. 46. WEBER, RĀMAT. Up. 332. 336. BṛĀg. P. 1, 9, 26. Verz. d. Oxf. H. 241, b, 5. 242, a, 3. ÇAṆK. zu BĀDAR. 1, 1, 9. Schol. zu KAP. 3, 116. am Ende eines adj. comp. उपाधिक 6, 64. 66. WEBER, RĀMAT. Up. 337. उत्कृष्टोपाधितया VEDĀNTAS. (Allah.) No. 25. निकृष्टोपाधितया, म्रस्पष्टोपाधितया 31. since it is the abode of [One who is] its Superior u. s. w. BALLANTYNE. Bei-name: श्रीकपटोपाधिक als Erkl. von श्रीकपटपदलाञ्छन Schol. zu UTTARARĀMAE. 2, 4 (ed. Cow.). — Vgl. औपाधिक, सोपाधिक.

2. उपाधि von 1. धी mit उपा. 1) Pflichterwägung HALĀJ. 4, 85.

उपाधिविवृति (1. उ + वि) f. Titel einer Schrift HALL 34.

उपाध्याय 1) HALĀJ. 2, 245. एकदेशं तु वेदस्य वेदाङ्गान्यपि वा पुनः । यो उपाध्यायति कृत्यर्थमुपाध्यायः स उच्यते ॥ M. 2, 141. KĀṢIKH. 36, 54 bei AUFRICHT, HALĀJ. Ind. उपाध्यायस्य सर्वस्वम्, उपाध्यायसर्वस्व n. und schlechtweg सर्वस्व n. Titel einer von UGÉVAL. häufig citirten Grammatik, Einl. 3. 1, 78. 108. 113. 126. 151. 153. 2, 25. 29. 80. 109. 3, 2. 25. 47. 50. 92. 145. 4, 1. 30. 32. 41. 133. 155. 156. 166. 216. 236. — Vgl. महेपाध्याय.

उपाध्वर्यु (उप + ध्रु) m. ein zweiter Adhvarju, einem Adhvarju ähnlich: स भवांस्त्वमुपाध्वर्यु रणाग्नौ कृतवान्पान् । कृष्णध्रुवेण मरुता युगात्ताम्रिस्तेन वै ॥ MBH. 13, 6897.

उपानयन (von 1. नी mit उपा) n. das Heimführen BṛĀg. P. 10, 69, 33.

उपानह् VARĀH. BṚH. S. 89, 1. 12. 93, 14. ग्राहुरुत्तपुपानह् शिरो मुकुटसेवितम् BṛĀg. P. 10, 68, 24.

उपानह् = उपानह् in ०संप्रदान MBH. 13, 2960.

1. उपात्त 1) स एष कैलास उपात्तसर्पिणः करोत्यकालास्तमयं विवस्वतः KIR. 3, 33. VARĀH. BṚH. S. 48, 12. — 2) HALĀJ. 4, 8. वनोपात्त VARĀH. BṚH. S. 36, 8. नगरोपात्त प्राप्तः RĀGA-TAR. 3, 450. स्वभवनोपात्ते KATHĀS. 64. 112. एह्यन्यपुरुषोपात्ताद्भजामः zu 116, 42. — 3) vorletzte Stelle VARĀH. BṚH. S. 104, 4. — Vgl. नयोपात्त.

उपात्य VARĀH. BṚH. S. 8, 2. 104, 10. 17. 38.

उपाय 2) गवामयनस्योपायोऽश्चतुरः प्रतिपादयेत् vier Wege zu WEHRE. NAX. 2, 284. द्वावुपायाविक्र प्रोक्ता विमुक्ता शत्रुदर्शने zwei Mittel zur Rettung Spr. 1273. दुर्जनं सज्जनं कर्तुमुपायो नहि भूतले 4193. एवं राष्ट्रमुपायेन भुज्जानो लभते फलम् auf die rechte Weise 4917. उपायोपन्यास Titel des 1ten Acts im Madhurāniruddha Verz. d. Oxf. H. 142, a. No. 290.

उपायन 3) BṛĀg. P. 10, 42, 13. 38. उपायनीकृत KATHĀS. 33, 49.

उपायश्रीभद्र m. N. pr. eines Gelehrten TĀRAN. 194.

उपायान्तेप (उपाय + आ) m. in der Rhetorik ein durch Angabe des Mittels, durch welches das Uebel wieder gut gemacht werden könnte, abgegebene Erklärung, dass man mit Etwas nicht einverstanden sei, KĀVYĀD. 2, 152. Beispiel Spr. 3217.

उपायिन्, सूत्रमा (अवस्था) वागनुपायिनी vielleicht so v. a. nicht zum Schall kommand, verhallend WEBER, RĀMAT. Up. 336.

उपाय्य adj. zu erwerben, acquirendus KATHĀS. 96, 26.

उपालभ्य vgl. Spr. 4771. 3368.

उपालम्भ MBH. 3, 7508. SĀH. D. 490. das Tadeln (einer Sache) HIT. I. 27 (Spr. 3172). सोपालम्भ (वाच्य) R. 7, 23, 3, 56. SĀH. D. 309. सोपालम्भम् adv. KATHĀS. 63, 138. — Verbot (= प्रतिषेध Schol.) NĪJAS. 1, 42. fg.

उपालात्य (vom caus. von लल् mit उपा) adj. zu hütsehn PRA-SAṆGĀBU. 3, b, 1. — Vgl. उपलालन.

उपावर्तन Verz. d. Oxf. H. 216, a, 4.

उपाश्रय Anschluss Spr. 4131. KATHĀS. 67, 47. MBH. 3, 17262 liest die ed. Bomb. अशाश्रयः.

उपासक 2) WEBER, RĀMAT. Up. 287. 343. SARVADARÇANAS. 34, 17. 37, 9 WASSILJEV 49. 136. — 3) einer Sache obliegend: यज्ञोपासक KAP. 4, 21

उपासङ्ग 2) MBH. 4, 1397. 3, 1832.